

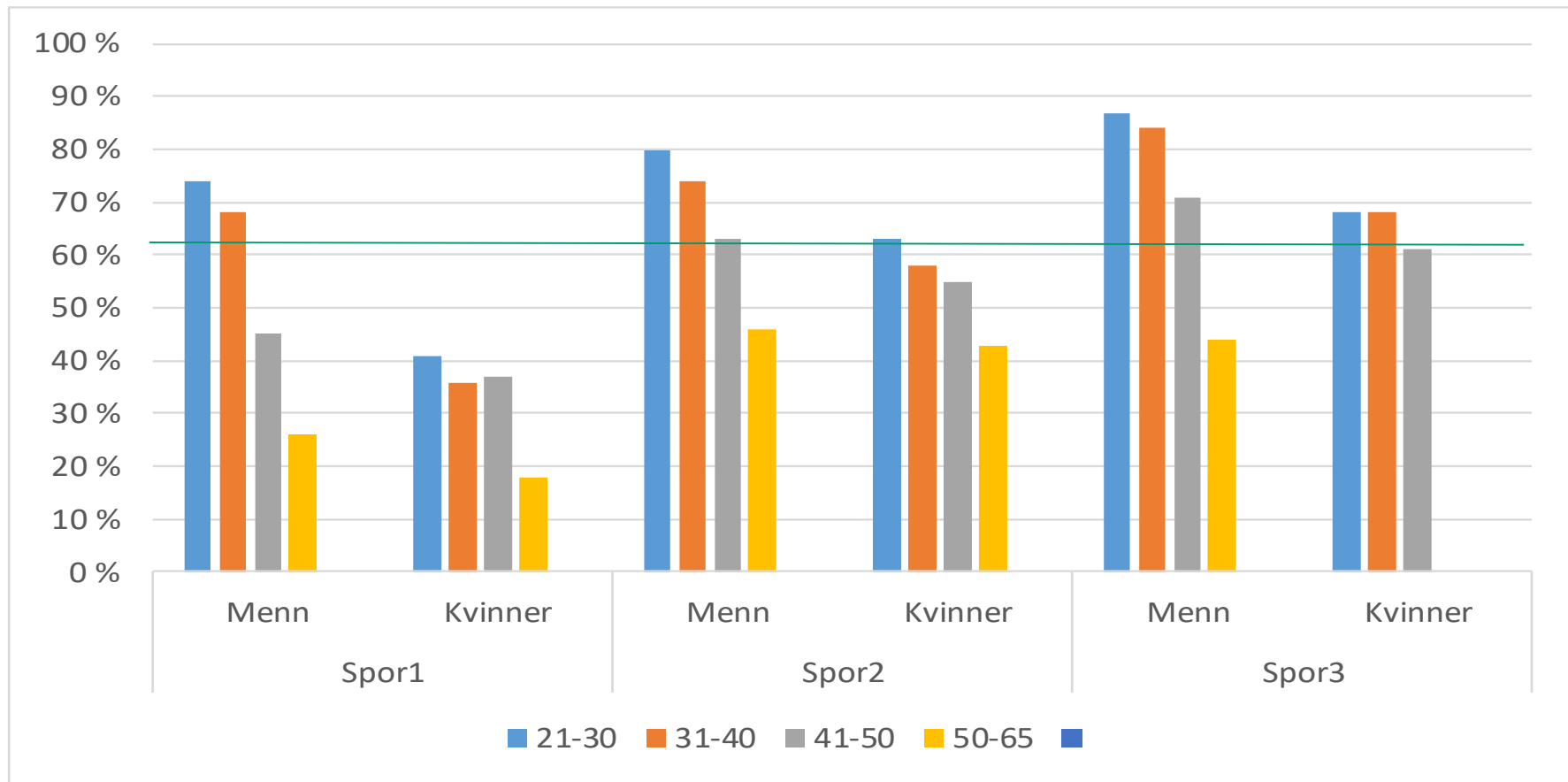
Norskopplæring og introduksjonsprogram. Hva virker – for hvem?

Anne Britt Djuve, Hanne C Kavli, Erika Braanen
Sterri og Beret Bråten. Oktober 2017

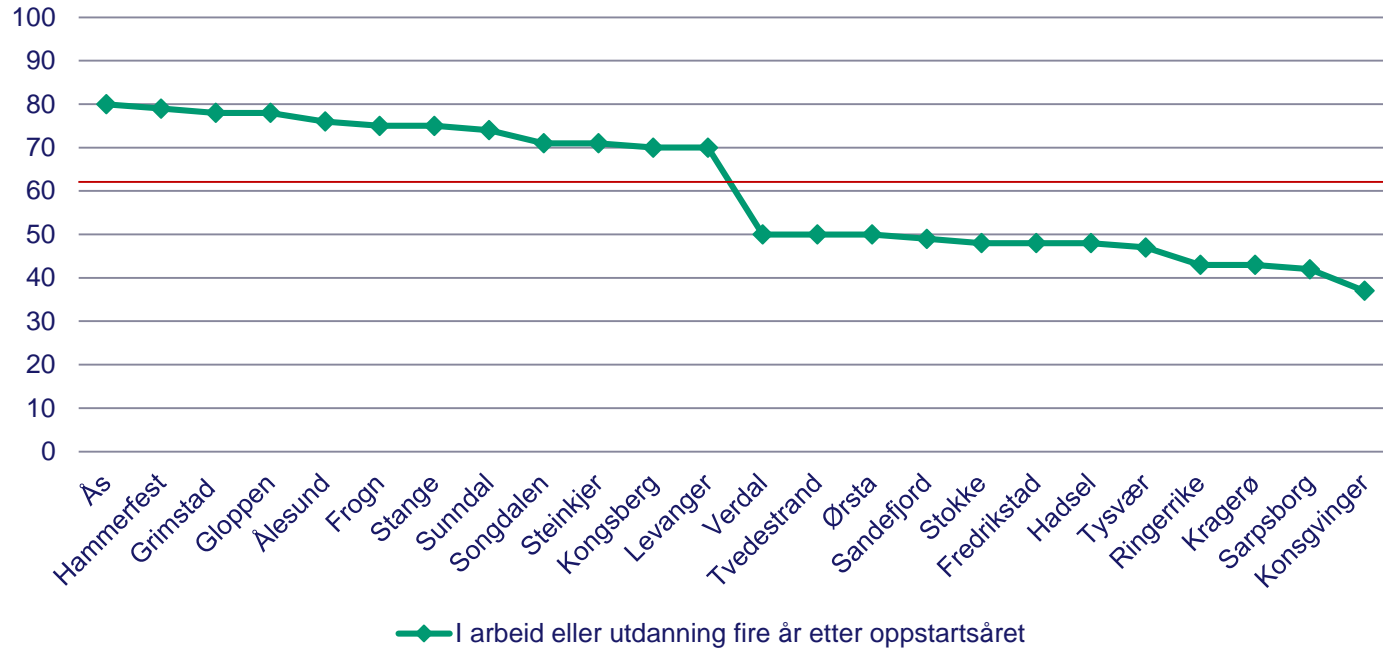
Om prosjektet

- Introduksjonsloven – to ordninger: introduksjonsprogrammet og opplæring i norsk og samfunnskunnskap.
- Formål: styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet og deres økonomiske selvstendighet.
- Kommunene har ansvar for å tilby individuelt tilrettelagt opplæring, nyankomne innvandrere som er i målgruppa er pålagt å delta i den.
- Data: kombinasjon av registerdata, websurveyer, brukerintervjuer og casestudier

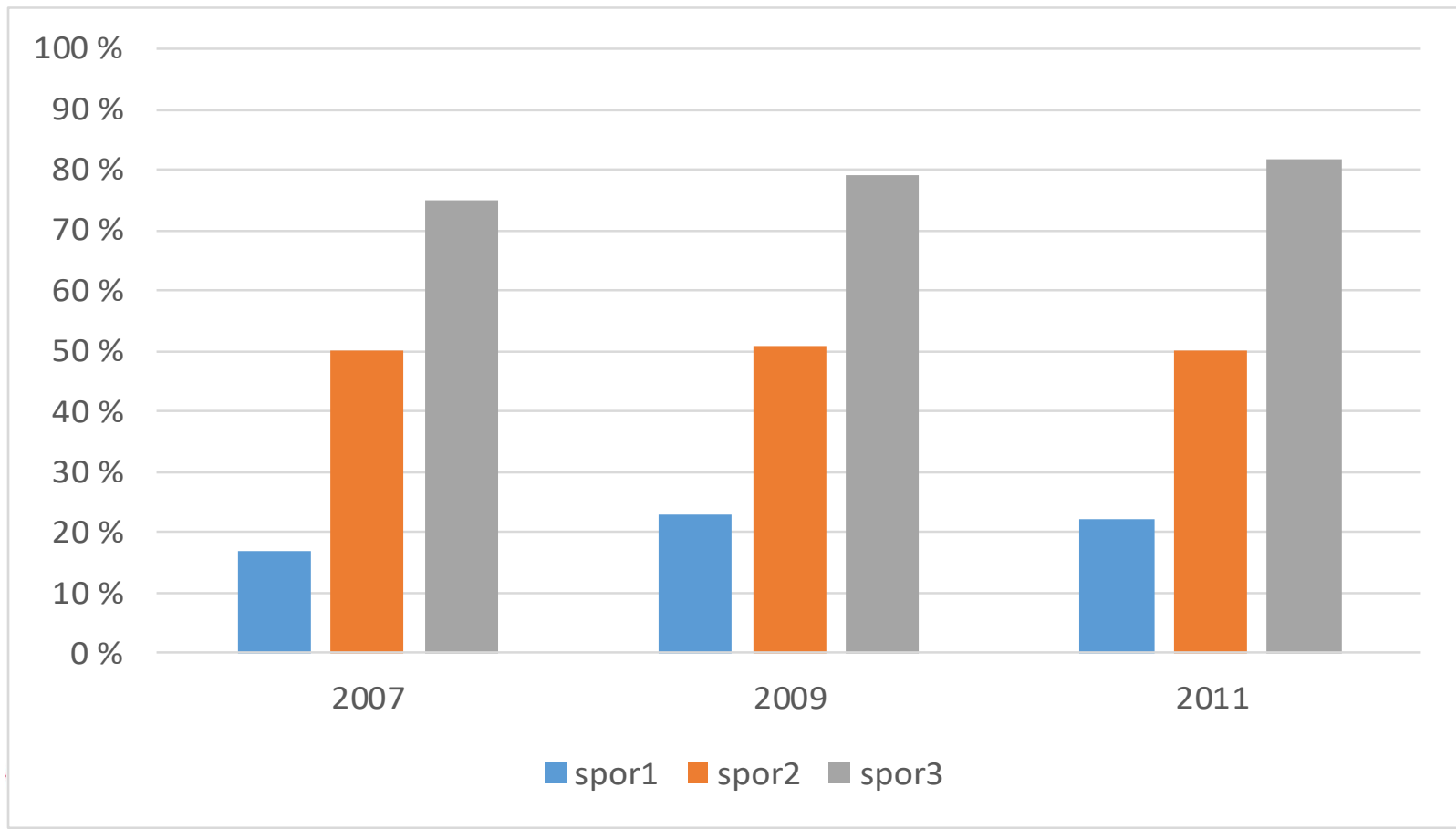
Andel i arbeid eller utdanning fire år etter oppstart i program, etter spor, kjønn og alder i 2014

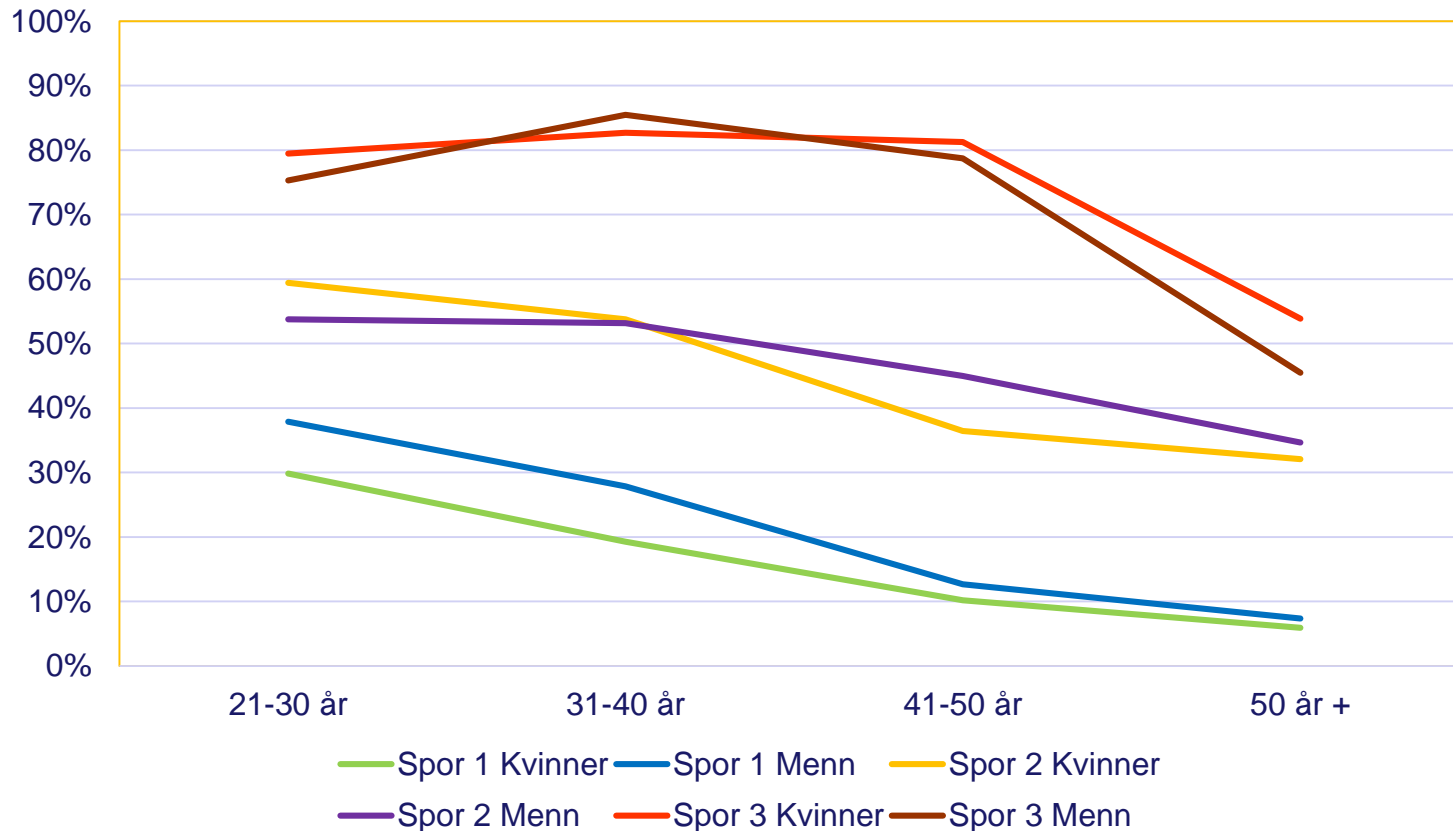
Kommunal variasjon i måloppnåelse

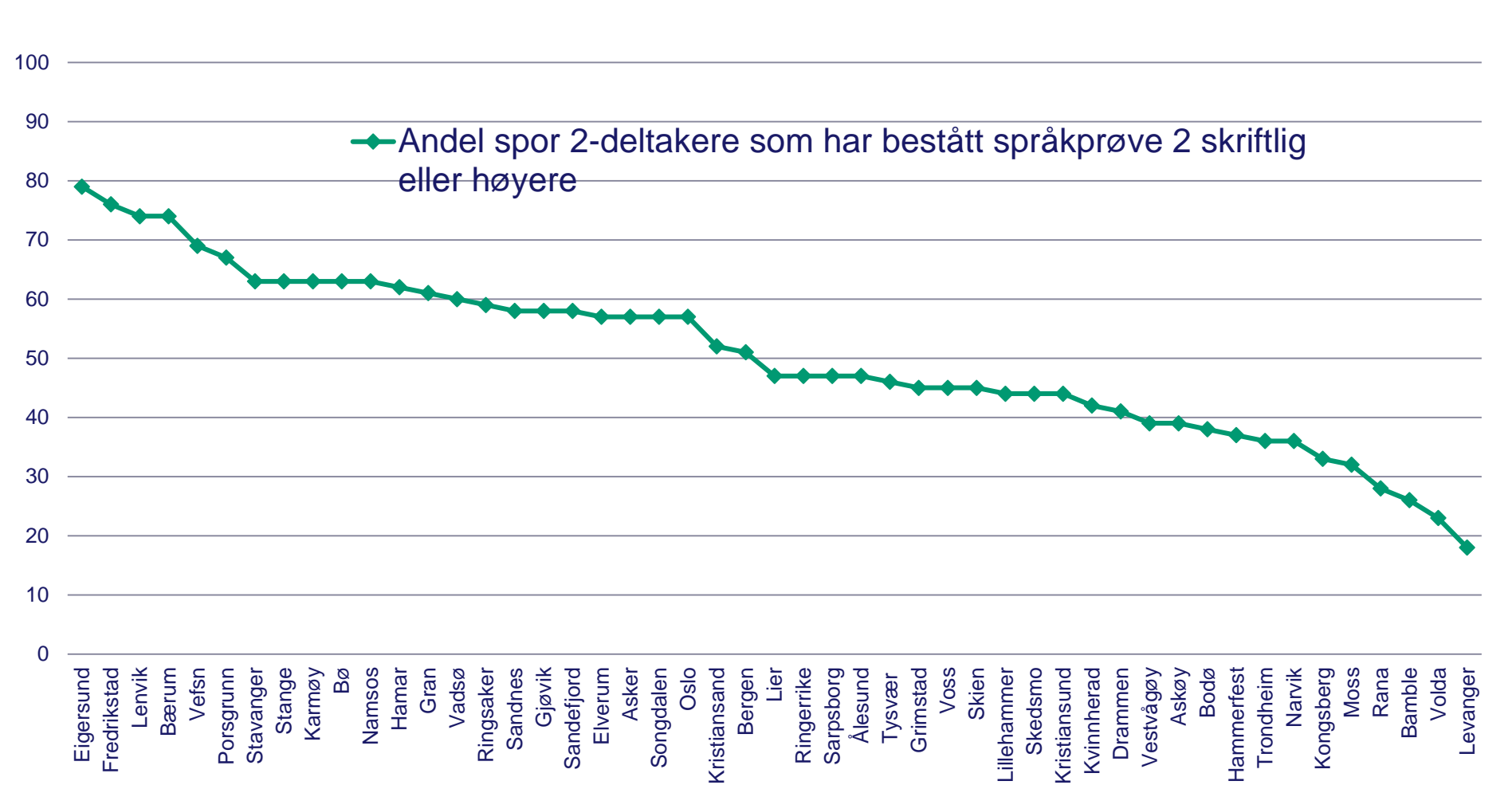

Andel deltakere introduksjonsprogram som har bestått språkprøve 2 skriftlig eller høyere, etter sporinndeling og startår

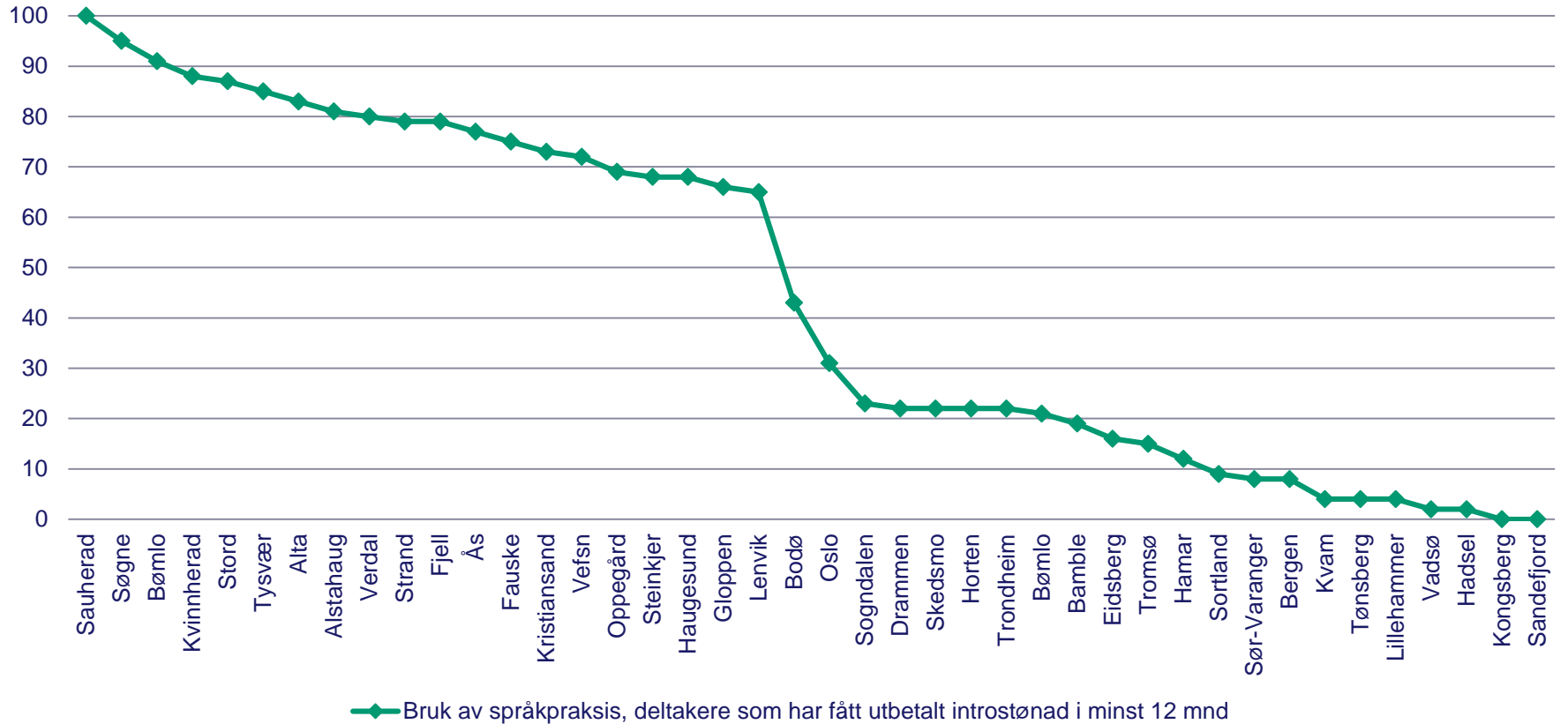

Andel som har bestått minst norskprøve 2 skriftlig, etter alder, kjønn og sporinndeling. Oppstart 2007-2011, fulgt tom 2016

Andel deltakere som har fått språkpraksis

Hva virker i norskopplæring?

- Gode samarbeidsrelasjoner med grunnskole, videregående skole og sivilsamfunn
- Bredde i tiltaksvifta i form av hurtigspor på spor 3, tilbud om nettbasert undervisning, kombinasjonsløp med grunnskolefag og kombinasjonsløp med videregående opplæring.
- Og sist, men ikke minst finner vi at høy formell kompetanse hos lærerne er assosiert med bedre resultater hos deltakerne: andel med utdanning i norsk som andrespråk

Beregnete sannsynligheter for å bestå minst norskprøve 2 skriftlig

- Afghansk mann under 30 år, spor 3 i 2009, fullført de plikttildelte timene, har rett og plikt til opplæring, og bor i en stor kommune utenom de største byene. Ved opplæringsstedet har mellom 1 og 25% av norsklærerne utdanning i norsk som andrespråk: 66% sannsynlighet for å ha bestått minst norskprøve 2 skriftlig.
- Samme, men spor 2 : 37 prosent.
- Fortsatt på spor 2, men kvinne: 42 prosent.
- Øker alder til 41 til 50 i 2014: 20 prosent
- minst 75 prosent av lærerne har utdanning i norsk som andrespråk : 25 prosent

Hva virker i introduksjonsordningen?

- Heldagsprogram – særlig for menn
- Brukermedvirkning – særlig for menn
- Arbeidsretting (arbeidspraksis) – særlig for kvinner
- Tett oppfølging – for kvinner på spor 2
- Utenfor NAV – kvinner på spor 2 og men på spor 1
- Bestå en språkprøve!
- Lite effekter av hovedelementene i program:kurs og praksis

Hvorfor virker ikke praksis bedre?

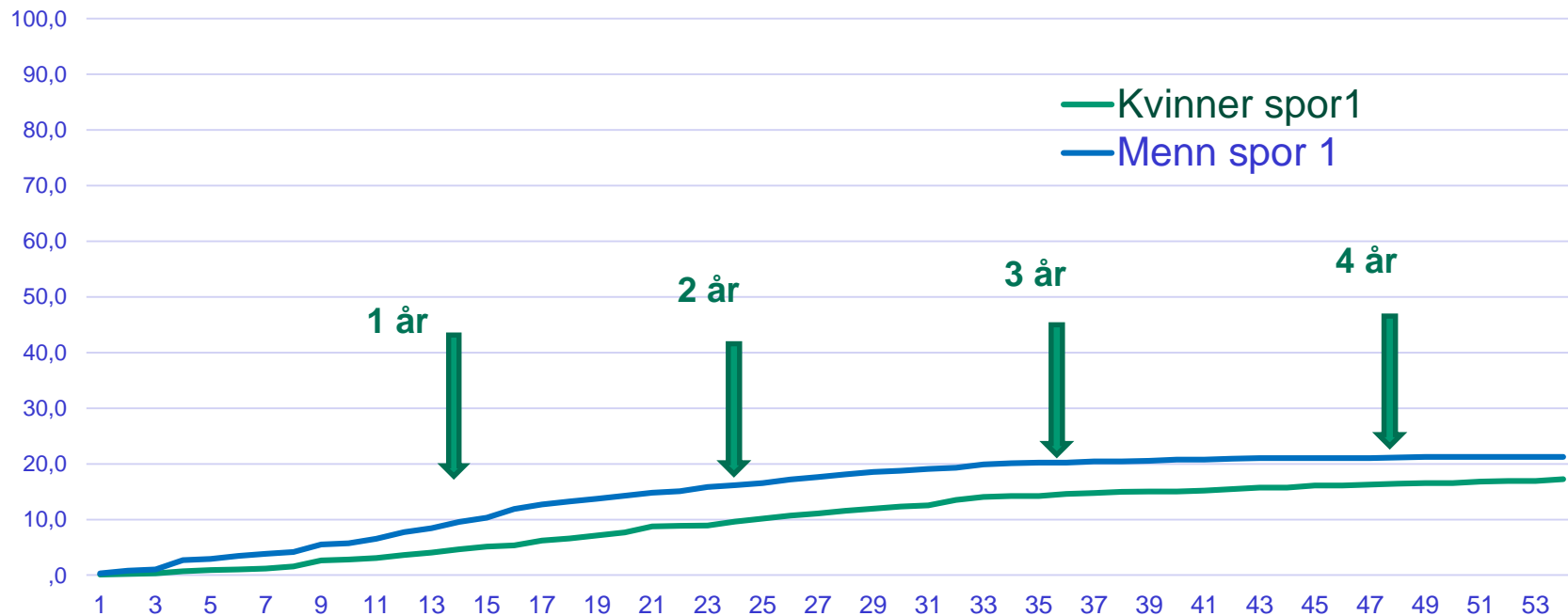
- Kvaliteten på tiltakene varierer mye fra kommune til kommune
 - Praksis i seg selv tilfører ikke formell kompetanse
- En Matteus-effekt i introduksjonsprogrammet

Beregnete sannsynligheter for å være i arbeid fire år etter oppstart i program

- Gift, barnløs mann i tredveårene fra Somalia, spor 2, har bestått norskprøve to skriftlig (men ikke noen høyere prøver), har utdanning på ungdomsskolenivå, startet i program i 2009 og ble bosatt i en ganske sentral kommune i Akershus der arbeidsledigheten var på tre prosent i 2014, i en kommune der ingen av programrådgiverne foretrekker strategien 'vente å se' når de er uenige med deltaker om innhold i program: 61 % prosent
- Seks barn, hvorav ett er født etter 2011: 26 prosent.
- Eritrea: 59 prosent, selv med seks barn.
- Kvinne: 30 prosent, altså for en eritreisk kvinne med seks barn og ellers samme kjennetegn.
- Alle foretrekker 'vente og se' strategien: 24 prosent.

**Mer av det samme
- eller noe helt annet?**

Andel deltakere på spor 1 som har bestått norskprøve 2 skriftlig (rett og/eller plikt-deltakere med oppstart i 2011)

Rom for forbedring innenfor
eksisterende regime

og

behov for nye virkemidler som gir
reell kvalifisering for deltakere som
mangler formell kompetanse

Hvordan styre for å få bedre resultater?

- Hvordan kan (statlig) styring bidra til at kommunene gjør mer av det som virker?
- Og hva er nødvendig for å få på plass de virkemidlene som mangler?

Økonomiske incentiver til kommunene

- Dagens modell: stor lokal autonomi - stor lokal variasjon

Hva med....

- Øremerking
- Resultatstyring
- Innholdsstyring

Hva bør belønnes?

Heltidsjobb

Deltidsjobb

Utdanning

Bestått
norskprøve

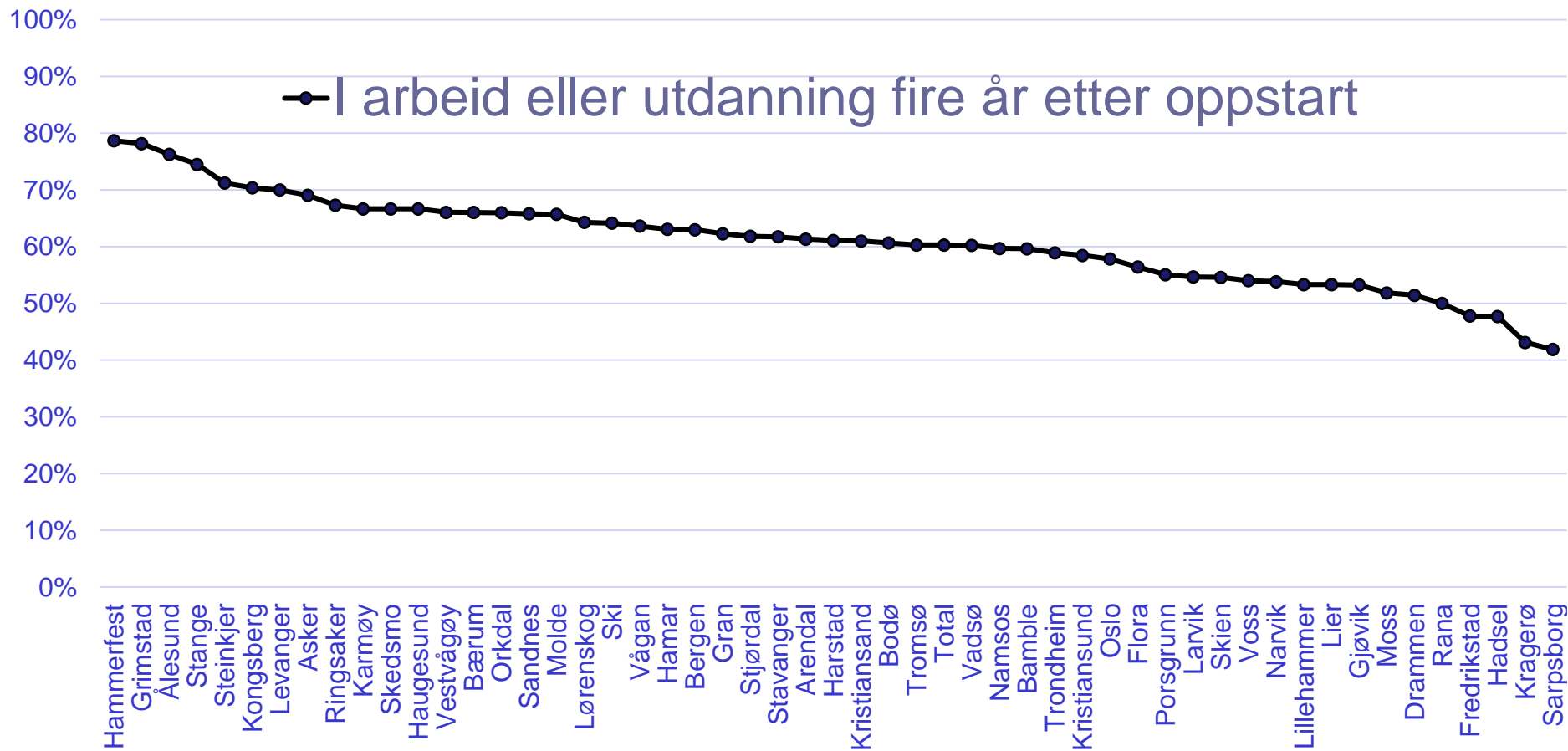
Arbeidspraksis

Språkpraksis

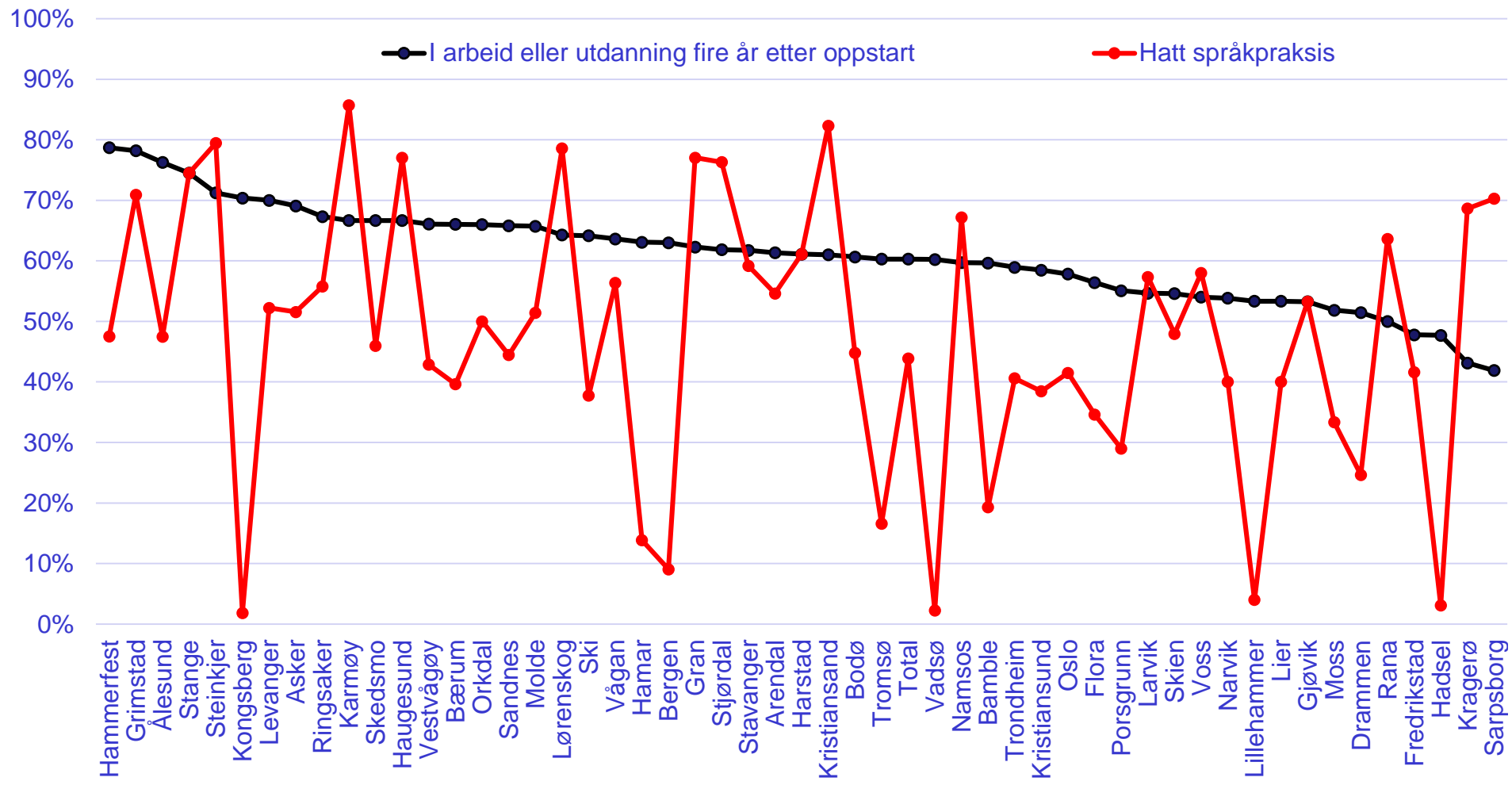
Grunnskole

Heldagsprogram

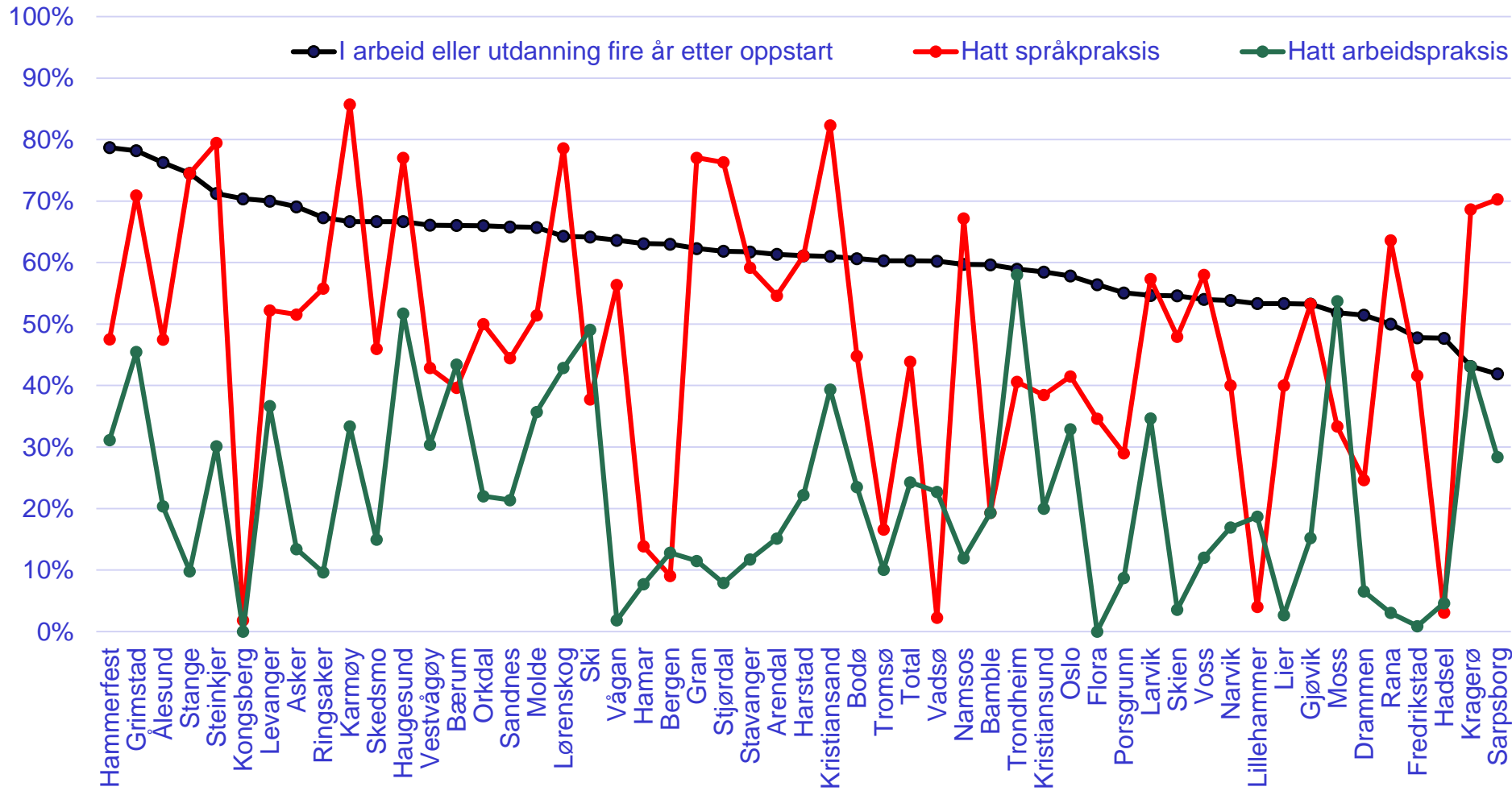
I arbeid eller utdanning fire år etter oppstart

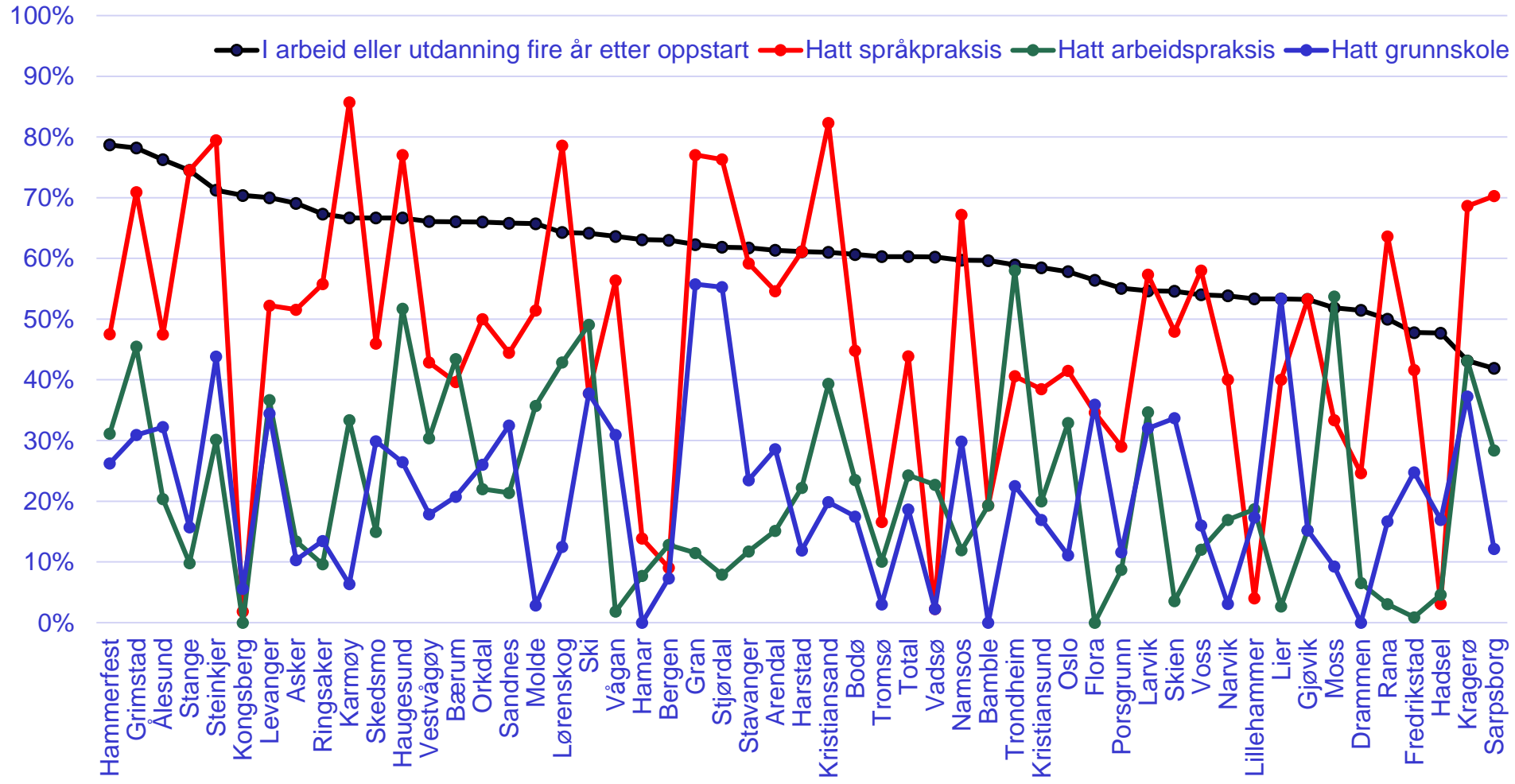
Hva skal belønnes?

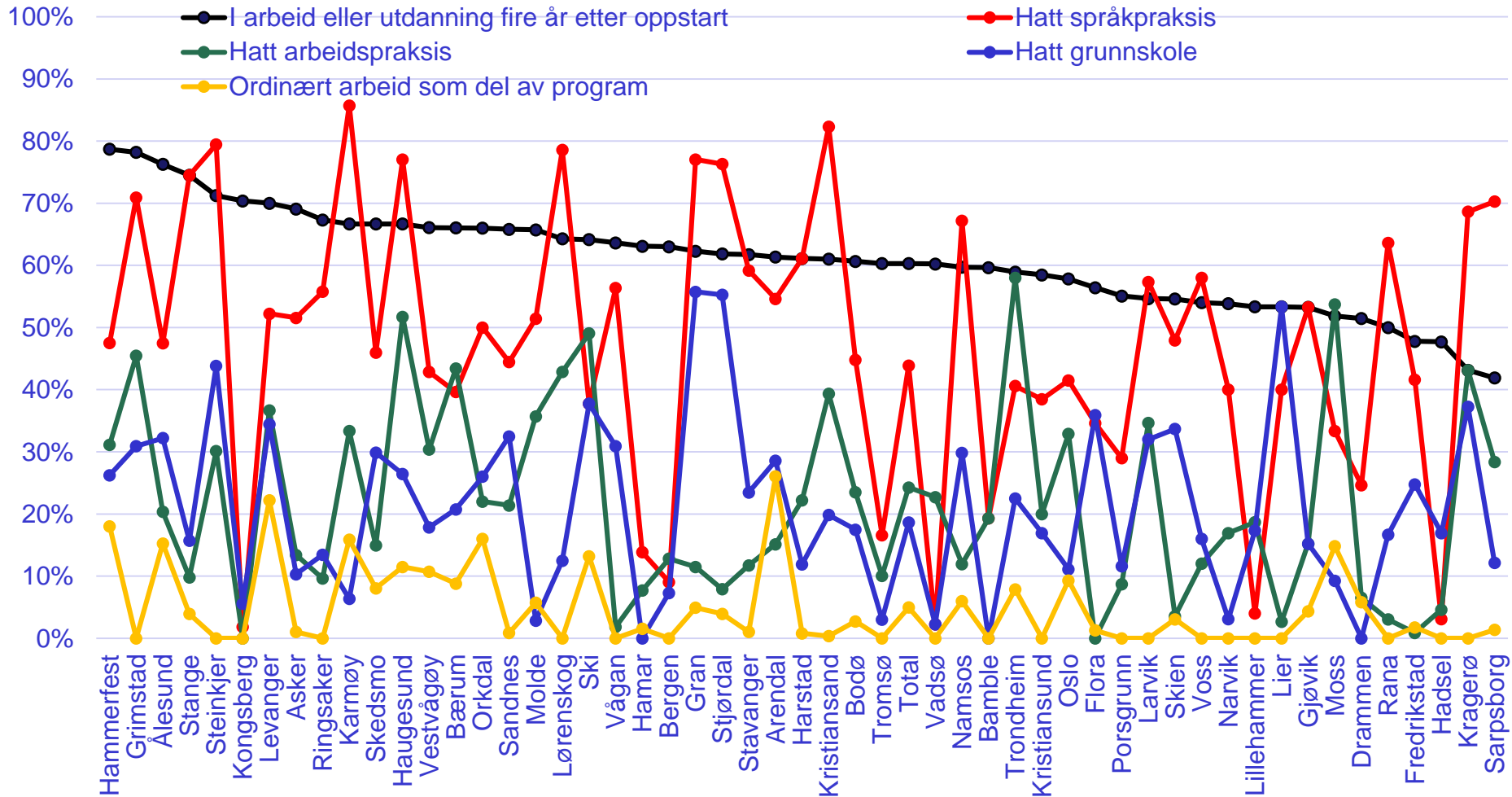
Hva skal belønnes?

Hva skal belønnes?

Hva skal belønnes?

Hvordan styre for å få bedre resultater?

Hvordan styre slik at flere kommuner gjør ***mer av det som virker?***

- ✓ Øremerking
- ✓ Innholdsstyring: heldagsprogram

Hva er nødvendig for å få på plass de ***virkemidlene som mangler***

- ✓ Forsøk må over i ordinær drift. Utvikling og samordning på tvers av sektorer: spesielt utdanning og inntektssikring
- ✓ Et tilstrekkelig antall kommuner må etablere forsøksordninger i norskopplæring – som evalueres

Fafo-rapport 2017:31 ble presentert 31/10-17 på
Fafo-frokosten «Introduksjonsprogram på tomgang?»

Trykket versjon av rapporten kan bestilles
og elektronisk versjon kan lastes ned på
www.fafo.no

Evaluering på oppdrag fra Justis-
og beredskapsdepartementet